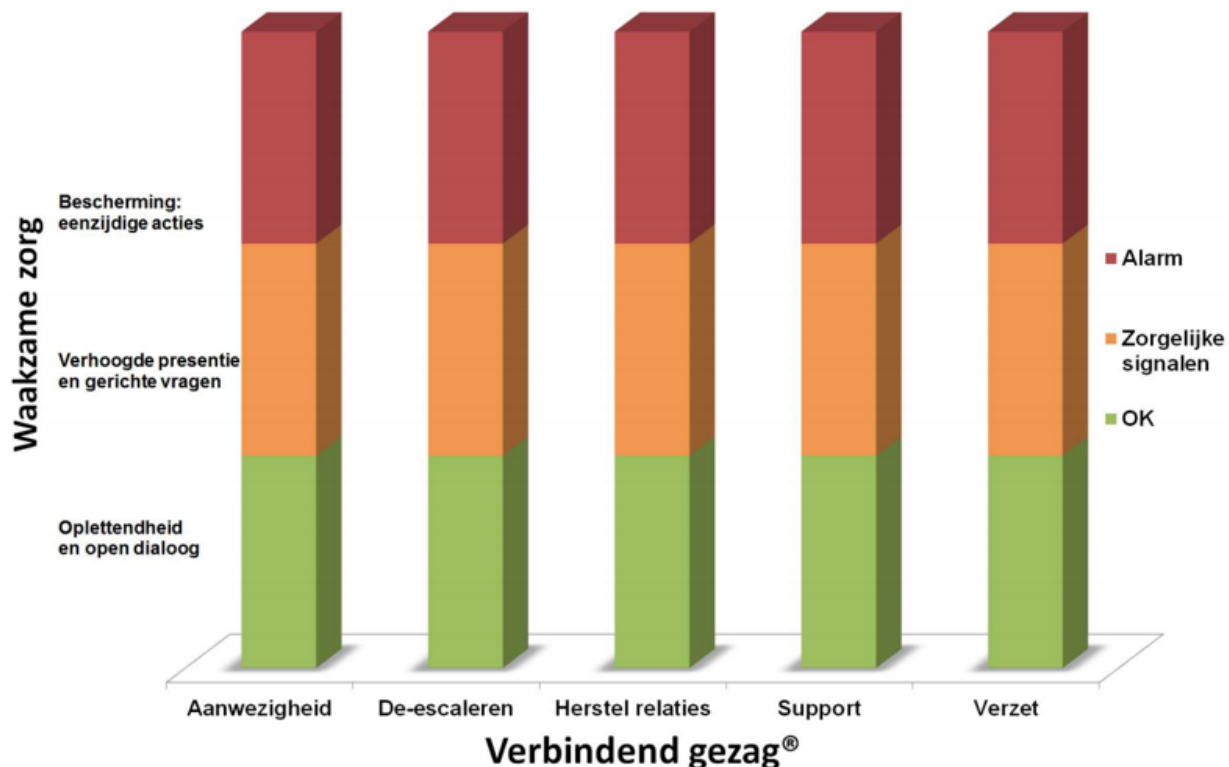

Sociaal veiligheidsplan

Sociaal emotionele ontwikkeling op “De Zuidster”	3
Preventief	5
Goed van start	5
Rots en Water	7
Omgaan met sociale media:	9
Signaleren	10
ZIEN	10
Handelen	12
Op groepsniveau	12
Op individueel niveau	12
Curatief	13
Contactpersoon	13
Pesten	13

Om te kunnen ontwikkelen heeft een kind nodig dat het zich veilig voelt. Een kind moet erop kunnen vertrouwen dat het bij tegenslag, altijd steun krijgt. Op “De Zuidster” zien we het als onze taak om kinderen te leren goed met zichzelf en anderen om te gaan. Vaardigheden waarvoor wij in gezamenlijkheid met ouders onze kinderen handvaten bieden, oefenen en die omstandigheden creëren waarin ze zich kunnen en mogen ontwikkelen, waarbij ze fouten mogen maken. We doen dit vanuit liefde voor kinderen en samen met hun ouders verzetten we ons krachtig tegen onacceptabel gedrag. Dit vanuit de uitgangspunten van geweldloos verzet. Hierbij hebben ouders en leerkrachten gezamenlijk gezag, en bieden liefdevolle begrenzing. Ouders en leerkrachten zijn hierin voor kinderen als een anker, waarmee ze verbonden zijn en waar het touw losser wordt gelaten waar mogelijk.

Uitgangspunten vanuit verbindend gezag op “De Zuidster”

- Wij zijn verantwoordelijk voor elkaar en alle kinderen op onze school. We zorgen voor waakzame zorg voor iedereen binnen de school.
- We investeren in goed onderwijs, duidelijke regels, routines en structuur.
- We zien gedrag van kinderen los van het kind en investeren in een goede relatie met kinderen door relatiegebaren te gebruiken.
- Kinderen mogen fouten maken, dan verwachten we een herstelgebaar.
- Als er zorgen zijn over een kind of een groep, betrekken we ouders erbij, we organiseren steun, zijn open over de zorgen en we vergroten onze aanwezigheid samen met ouders en collega's.
- We verzetten ons tegen onacceptabel gedrag en gedrag dat de ontwikkeling van een kind schaadt. We verwachten een oplossing van het kind, het kind moet zelf nadenken over zijn/haar gedrag, en blijven dit volhouden.
- We geven niet toe als een kind als een kind z'n werk niet maakt, ook niet als het werk moeilijk is.

- We verwachten niet een directe gedragsverandering, we kunnen kinderen niet veranderen, maar stellen een reactie uit om te de-escaleren en vervolgens smeden we het ijzer als het koud is.

Ouders en kinderen zien en merken dit gedurende de 'gewone gang van zaken'. Daarnaast worden er specifiek lessen gegeven om goed gedrag aan te leren, zoals: "Goed van start" en "Rots&Water". Beide methodieken worden preventief ingezet.

Verder signaleren we cyclisch en systematisch met "ZIEN" een observatiemiddel voor het onderwijs en voeren gesprekken met kinderen. Er wordt vervolgens extra begeleiding geboden, binnen of buiten de school, waar nodig.

GOED VAN START

Op “De Zuidster” wordt specifieke aandacht besteed aan het positief stimuleren van het groepsvormingsproces dat plaatsvindt in de eerste 6 – 8 weken van het schooljaar.

Dit doen we door middel van:

- Groepsvormingsactiviteiten
- Energizers
- Activiteiten gericht op (hernieuwde/verdiepende) kennismaking.

Er worden regels met de groep opgesteld. Deze worden zichtbaar opgehangen in de klas. Die regels komen tot stand tijdens de klassenvergaderingen van Goed van start.

Uit onderzoek Marzano (2010) blijkt uit theorie en in praktijk, dat het meest opvallende en krachtige aspect van goed klassenmanagement is: het invoeren en naleven van goed opgestelde regels en routines.

Goed onderbouwde regels, die samen met de leerlingen zijn opgesteld, is één van de belangrijkste preventieve acties om ordeverstoring te voorkomen.

Om te komen tot een structurele aanpak in het opstellen, invoeren en handhaven van groepsregels, hebben wij gekozen voor de methode Goed van Start.

Goed van Start bestaat uit:

- 5 coöperatieve klassenvergaderingen,
- Verdeeld over de eerste zes weken van het schooljaar
- Elke klassenvergadering sluit aan bij specifieke groepsvormingsfase

Indeling klassenvergaderingen

Beïnvloeding van Verkenningfase – Elkaar beter leren kennen

- Klassenvergadering 1 ‘Wat gaat er goed bij ons in de groep’

Beïnvloeding van Positioneringsfase – Afspraken hebben (omgang, verloop)

- Klassenvergadering 2 ‘Regels afspreken om de gang van zaken goed te laten verlopen’
- Klassenvergadering 3 ‘Hoe gaan we met elkaar om?’

Beïnvloeding van de Groepsnormen – Afspraken en consequenties zijn voor iedereen duidelijk en vastgelegd.

- Klassenvergadering 4 ‘Contract opstellen’
- Klassenvergadering 5 ‘Consequenties’

Goed van Start is ontwikkeld voor de groepen 5 t/m 8 met aanpassingen en tips voor groepen 1 t/m 4 onder het kopje ‘jonge kinderen kunnen dit ook’.

Daarom is gekozen voor de volgende opzet:

- groep 5 t/m 8: volgen methode van klassenvergaderingen GVS
- groep 3/4: doen de klassenvergaderingen GVS in aangepaste vorm, m.b.v. beschreven en/of eigen aanpassingen (belangrijks is om thema’s aan te houden en kinderen te betrekken bij het opstellen van de regels)

- groep 1/2: gebruiken klassenvergaderingen en thema's als inspiratie voor gesprekken met de kinderen over regels in de klas.

ROTS EN WATER

Op “De Zuidster” is onderzoek gedaan door SPH studenten. Zij hebben gekeken naar wat de kinderen nodig hadden om zich sociaal en emotioneel goed te kunnen ontwikkelen. De conclusie was dat zowel leerkrachten als kinderen vooral ervaringsgericht wilden leren. De keuze van R&W was daardoor voor de hand liggend. Uitgangspunt hiervoor is dat we kinderen begeleiden met de onderstaande vaardigheden:

- zelfbeheersing
- zelfreflectie
- zelfvertrouwen
- communicatieve vaardigheden
- sociaal-emotionele vaardigheden

We zien het als onze opdracht om kinderen ervaringsgericht te laten leren. Hierbij zijn bovenstaande vaardigheden voorwaardelijk om te komen tot cognitief leren. Rots en Water is een psychofysische sociale competentietraining voor jongens en meisjes in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs, ontwikkeld door Freerk Ykema.

Het Rots en Waterprogramma is wetenschappelijk onderzocht door het Trimbos Instituut i.s.m. de Rutgers Stichting. Het onderzoek toont aan dat de inzet van het Rots en Waterprogramma leidt tot vermindering van grensoverschrijdend gedrag.

Sinds 2007 wordt Rots en Water op de website van het NJI (Nederlands Jeugd Instituut) aangemerkt als een goed onderbouwd programma dat zich richt op gedragsproblemen, weerbaarheid, pesten en seksualiteit.

Deze bouwstenen worden door 4 rode draden met elkaar verbonden:

- Het leren gronden, stevig en ontspannen staan. Centreren, adem in de buik. Richten van de aandacht/focus.
- De ontwikkeling van de gouden driehoek: lichaamsbewustzijn – emotioneel bewustzijn – zelfbewustzijn.
- De ontwikkeling van fysieke communicatievormen als basis voor de ontwikkeling van andere, meer verbale, vormen van communicatie.
- Het Rots en Waterconcept. De harde, onwrikbare rots houding en de beweeglijke, verbindende waterhouding.

Implementatie in het onderwijs heeft een positieve invloed op de manier waarop leerlingen met elkaar omgaan en draagt in sterke mate bij aan het denken en vormen van een positief pedagogisch-didactisch concept dat richtinggevend is voor de lespraktijk van alledag.

Op de Zuidster worden:

- De R&W lessen gestart in groep 1 en lopen door t/m groep 8.
- De R&W lessen gegeven in het gymlokaal of in het speellokaal.
- De lessen worden ondersteund door korte groeps gesprekken. Deze gesprekken kunnen in het klaslokaal worden gehouden.
- Rots en Water kan in klassenverband, in groepsverband en op individuele basis worden ingezet.
- Een thematische opzet. Hiervoor worden lesschema's gehanteerd

Succesbepalende factoren Rots en Waterlessen op “De Zuidster”

- Groet waarbij kinderen echt met focus contact maken.
  - Start van de lessen met groet in de kring, die ging in elke groep goed en met veel focus.
- Veel gelegenheid tot ervaren, maar ook koppelen aan passende feedback. Koppeling met de dagelijkse werkelijkheid, maakt dat kinderen gaan beseffen dat ze dit echt nodig hebben.

Vaardigheden leren:

Veel kinderen vinden de activiteiten van R&W moeilijk. Dat vertaalt zich in moeilijk gedrag tijdens de R&W lessen. Verwacht niet gelijk dat kinderen dat al kunnen en maak duidelijk dat focus, aandacht, voelen wat goed is voor jezelf en de ander, eigen keuzes e.d. erg belangrijk is bij alles wat je doet in je leven. Bedenk dat kinderen het nodig hebben om deze onderdelen heel goed te leren en het heel moeilijk vinden.

Kinderen uitdagen

Kinderen voelden zich uitgedaagd, daar waar de doelen steeds hoger worden gelegd, er echt iets van ze wordt verwacht, uitgelegd in duidelijke specifieke verwachtingen. Daarbij benoemen wat je precies verwacht en het voordoen, werkt goed. Je zag dat ze het steeds beter wilden gaan doen als daar ook in de terugkoppeling aandacht voor was. Laat kinderen een plek zoeken waarbij ze zich niet laten afleiden. Hoge eisen stellen maakt dat er echte ontwikkeling komt en kinderen het steeds beter doen. Dat hebben we in meerdere lessen zien gebeuren.

Doelen

Doelen expliciet benoemen, ervaren alleen is niet genoeg.

Daar waar doelen duidelijk worden gekoppeld aan de dagelijkse praktijk en heel specifiek worden gemaakt, daar wordt het concreet voor kinderen.

Doel van het onderdeel duidelijk maken: waarom heb je rots nodig en waarom water en focus.

Feedback.

Door in 1 les je te richten op 1 doel, is het geven van feedback makkelijker. B.v. Lage ademhaling, focus, eigen keuze maken, vertrouwen, water /rots houding e.d. Door lessen te kiezen die bij 1 thema passen, diep je zo 1 onderdeel extra uit. Passend bij wat je groep nodig heeft.

Kinderen die werkelijk het doel bereikten krijgen dat te horen van de juf, of van observatoren langs de kant. Zie kregen de taak om goed rond te kijken en iemand die het erg goed deed, te complimenteren.

Correcties

Het negeren van negatief gedrag werkt alleen bij kleinigheden. Juist het proactief reageren en vragenstellen over gedrag, maken hier leermomenten van. Geef/vraag bij interventies heel duidelijk en specifiek aan waarom het niet werkt om: te kletsen, te lachen e.d. Vooral daar waar de correcties direct en kort, zonder emoties werden gegeven, hadden effect.

Eigen keuzes:

Kinderen vanaf groep 5/6 zijn in staat om zelfverantwoordelijkheid te dragen w.b.t. de keuze die ze maken met wie ze de oefening willen doen: "kies zelf een maatje waar mee jij zeker weet dat de oefening goed uitgevoerd wordt en zorg ervoor dat het lukt." Voor indexen die dat nog niet kunnen, maakt de leerkracht vooraf de duo's. Leer kinderen de kinderen te verantwoordelijk te zijn voor hun eigen keuzes. Zodat ze weten dat het gaat lukken om de opdracht goed te doen. In jonge groepen moet leerkracht nog erg sturen in de keuzes of de keuzes zelf maken door b.v. duo's van tevoren te maken.

Omgaan met sociale media:

Doel:

- Sociale veiligheid en prive informatie via social media, hoe doe je dat wel en vooral niet
- Hoe ga je om met de ander via social media.

In de week van de media wijsheid

Groep 6: 1 les besteden

Groep 7: meerdere lessen (o.a Nieuwsbegriples – Schoolt.v.) en mediamasters.

Groep 8: Media Masters

ZIEN

Om te de sociaal- en emotionele ontwikkeling goed te volgen en te handelen indien nodig, werken we op “De Zuidster” met ZIEN. Dit signaleringsinstrument wordt 1 keer per jaar afgenomen bij alle kinderen, in de herfst. In groep 5-8 vullen kinderen ook zelf de lijst in. Voor kinderen waar in okt./nov. duidelijk wordt dat ze meer ondersteuning en begeleiding nodig hebben bij hun ontwikkeling, worden handelingsadviezen gegeven, vanuit het programma. De uitkomsten hiervan worden in een groepsbespreking besproken met leerkracht en intern begeleider.

Binnen ZIEN zijn er twee graadmeters, welbevinden en betrokkenheid, die een signaalfunctie hebben en vijf vaardigheidsdimensies die relevante informatie geven over de ontwikkelbehoeften van een leerling op sociaal-emotioneel gebied. Welbevinden en betrokkenheid zijn twee graadmeters die aangeven of het kind in staat is om te profiteren van het onderwijsaanbod. Betrokkenheid en welbevinden zijn twee kwaliteitsdimensies die op alle leeftijden te observeren zijn op individueel en groepsniveau. Ze hebben een waardevolle signaalfunctie voor:

- motivatie
- zelfvertrouwen
- innerlijke gemoedstoestand
- cognitief functioneren

Lijkt een leerling of een groep minder betrokken of signaleert de leerkracht een lager welbevinden, dan maakt ZIEN! gebruik van doorvragen. Zo helpen we de leerkracht om zicht te krijgen op mogelijke oorzaken van deze lagere score.

Door het gedrag van een kind te begrijpen, kun je komen tot adequate ondersteuning.

De vaardigheidsdimensies of sociale vaardigheden binnen ZIEN

De volgende vaardigheden zijn nodig om op een adequate manier de sociaal-emotionele ontwikkeltaken te volbrengen:

1. sociaal initiatief: de vaardigheid om in sociale situaties contact te zoeken en te maken, zowel non-verbaal als verbaal.
2. sociale flexibiliteit: de vaardigheid om het eigen gedrag aan te passen op veranderende omstandigheden en situaties in het sociale verkeer.
3. sociale autonomie: de vaardigheid de eigen mening en behoeften tot uitdrukking te brengen en hieraan trouw te blijven.
4. Impulsbeheersing: de vaardigheid om in sociaal verband het eigen gedrag te reguleren door het onderdrukken van impulsen.
5. Inlevingsvermogen: de vaardigheid het eigen gedrag af te stemmen op de gedachten en gevoelens van een ander.

De categorieën helpen de leerkracht om inzicht te krijgen in mogelijke oorzaken van een lagere betrokkenheid en/of welbevinden. Ze geven zicht op de sociaal-emotionele ontwikkelbehoeften van een kind of groep. Dit stelt leerkrachten beter in staat om leerlingen adequaat te kunnen ondersteunen. Een belangrijk voordeel van de vijf vaardigheids categorieën is dat het hier gaat om direct te beïnvloeden leerling kenmerken.

DOELEN

Voor alle groepen geldt het volgende doel: het gemiddelde percentage leerlingen met zwakste (rode) scores op de dimensie leefklimaat én op de dimensie sociale competentie kleiner of gelijk is aan 20%. Dat betekent dat het gemiddeld percentage leerlingen met zwakste (rode) scores op de schalen “betrokkenheid” en “welbevinden” samen kleiner of gelijk is aan 20% én het gemiddelde percentage leerlingen met zwakste (rode) scores over de vijf competentieschalen samen kleiner of gelijk is aan 20%

OP GROEPSNIVEAU

- In de groepsbespreking wordt gekeken of er op groepsniveau onderdelen zijn waar de groep ondersteuning bij nodig heeft. Vervolgens krijgen die onderdelen extra aandacht in de R&W lessen. Een andere mogelijkheid is dat voor dat onderdeel nadrukkelijk geoefend wordt met een het behalen van een groepsdoel. Dit vanuit de gedachte dat kinderen zich moeten ontwikkelen in een bepaalde vaardigheid en de gelegenheid moet worden geboden dit te oefenen in de groep, met steun van de groep en de leerkracht.

Dit gaat volgens onderstaande stappen:

- Analyseer het verbeteronderwerp d.m.v. een plus-delta analyse. Laat vervolgens stemmen over het te kiezen onderdeel.
- Beschrijf het verbeteronderwerp kiezen en beschrijven van het verbeteronderwerp en vastleggen op welke manier er gemeten gaat worden
- Meet de huidige situatie uitvoeren van een nulmeting
- Analyseer de oorzaken achterhalen van de mogelijke oorzaken van het probleem en het kiezen van de meest waarschijnlijke oorzaken waarmee gewerkt gaat worden
- Voer de verbeteracties uit kiezen en uitvoeren van de beste oplossingen
- Bestudeer de resultaten nagaan of de oplossingen succesvol zijn door eenzelfde meting te doen als in stap 2
- Borg de verbetering implementeren van de verbeteracties en het minimaliseren van de kans om terug te vallen in de oude situatie
- Continueer verbetering vastleggen en uitvoeren van acties voor continue verbetering, documenteren en rapporteren over het proces

OP INDIVIDUEEL NIVEAU

Mochten er op individueel niveau onderdelen uitvallen, dan vindt er doorgaans een gesprek met het kind plaats. Mocht de zorg blijven bestaan, dan ook met ouders. Dit om te duiden wat er aan de hand zou kunnen zijn en of er gehandeld moet worden. De handelingsadviezen die worden geboden door ZIEN, worden besproken. Er wordt vervolgens gezocht naar mogelijkheden om kinderen, in de groep, extra ondersteuning te bieden voor het onderdeel dat uitvalt. Dit komt terug bij de lessen Rots en Water. In enkele gevallen is er meer en andere hulp nodig. We gaan hierover in gesprek met ouders om gezamenlijk te zoeken naar passende hulp, soms buiten de school. In april nemen we de signaleringslijst nogmaals af als evaluatie, bij kinderen waarbij er in november reden tot zorg was.

Mocht er toch aanleiding zijn tot zorgen rond sociale veiligheid, dan is de contactpersoon of de intern begeleider aanspreekpunt om helder te krijgen wat er nodig is voor deze persoon of deze groep. We hebben samenwerking met een scholmaatschappelijk werker, die helpt bij het zoeken naar passende hulp.

CONTACTPERSOON

Stukje contactpersoon: nog aanvullen.

PESTEN

Als er sprake is van pesten hanteren we de steungroep aanpak. Dit doen we klassikaal d.m.v. een klassenvoorlichting, of met een specifiek samengestelde groep. Dit hangt af van de ernst van de situatie en van de samenstelling van de groep.

Klassikaal

Binnen het team kennis aanwezig over pesten: het signaleren, de rollen bij pesten en wat ieder vanuit die rol moet doen in de groep. Er is een klassenvoorlichting aanwezig op school, die ingezet wordt, wanneer er sprake is van onveiligheid of pesten in een groep. In groep 8 staat het onderwerp jaarlijks centraal d.m.v. een project n.a.v. de film "Spijt".

Steungroep aanpak

Mocht de pestproblematiek niet opgelost worden d.m.v. de klassikale aanpak, dan wordt er een steungroep geformeerd. Dit hebben we helaas al een aantal keren moeten inzetten. Echter is de verwachting dat nu er preventief meer aandacht is voor de sociale- en emotionele ontwikkeling van de kinderen, dit minder vaak zal voorkomen.

De steungroep aanpak heeft als uitgangspunt dat het oplossingsgericht is. Hiermee passend bij onze visie op hoe kinderen sociaal gedrag leren. Het probleem van pesten wordt niet bij 1 of meerdere kinderen neergelegd, maar de oplossing wordt gezocht bij de hele groep. De steungroep die heel nauwkeurig wordt uitgezocht, krijgen een belangrijke taak in de groep, waardoor er een positief klimaat ontstaat. Zij doen dat op basis van zelfgekozen acties, die concreet maken dat elk kind weer volwaardig deelnemen aan de groep.

Gedragsprotocol Social Media Viventegroep

Niet meer weg te denken uit het dagelijks leven is het gebruik van social media. Social media is een verzamelnaam voor alle internet-toepassingen waarmee het mogelijk is om informatie met elkaar te delen op een gebruiksvriendelijke en 'vaak' leuke wijze. Het bevat niet alleen informatie in de vorm van tekst, maar ook beeld en geluid worden gedeeld. Bekende voorbeelden van social media zijn Facebook, YouTube, LinkedIn, Whatsapp, Snapchat en Twitter.

Net als bij de opkomst van e-mail en internet ontstaan er ook nu vragen bij het gebruik van social media in organisaties. Privé-gerelateerde zaken en werkgerelateerde zijn niet zo gemakkelijk te scheiden. Om verschillende denkbeelden over het gebruik van social media niet te laten leiden tot misverstanden zijn deze richtlijnen ontwikkeld.

Social media biedt de mogelijkheid te laten zien dat je trots bent op elkaar en op de school. En tegelijkertijd kunnen ze een bijdrage leveren aan een positief beeld van de school. Aan de andere kant kunnen berichten op social media (soms onbewust) leerlingen, personeelsleden en de goede naam van de school schaden. Daarom vragen de scholen van de Vivente-groep alle leerlingen, ouders en personeelsleden om verantwoord met social media om te gaan:

- ✓ Op social media ga je op een sociale manier met elkaar om, dus met respect.
- ✓ Op social media praat je wel MET elkaar en niet OVER een ander, net als in andere gespreksituaties.
- ✓ Op social media praat je alleen namens jezelf; niet namens of onder de naam van anderen. (De medewerkers die sociale media gebruiken namens de school, hebben hiervoor toestemming gekregen).
- ✓ Je zet alleen berichten op social media als die de ander of de school niet schaden.
- ✓ Social media gebruik je als leerling in de les alleen als je daarvoor toestemming hebt gekregen en dus als het nuttig is voor de les die je volgt.
- ✓ Wil je via social media foto's, filmpjes en/of geluidsfragmenten delen waar anderen ook op staan, dan mag dat alleen als die anderen daartegen geen bezwaar hebben.
- ✓ Heb je iets in vertrouwen gehoord over een ander of iets dat een ander kan schaden, dan deel je dat niet met anderen via social media.
- ✓ Heb je een klacht of kritiek op de school of iemand die betrokken is bij school, dan maken we de vraag of klacht niet via social media bekend, maar leggen we het (persoonlijk) neer bij de aangewezen persoon in kwestie.
- ✓ We accepteren niet dat social media gebruikt wordt om anderen te pesten, te kwetsen, te stalken, te bedreigen, zwart te maken of op een andere manier te beschadigen.
- ✓ Als je je niet aan deze normale fatsoensnormen houdt, worden er op school maatregelen genomen.
- ✓ Als je met jouw gebruik van social media strafrechtelijk de fout ingaat, kunnen de school en/of andere beschadigde personen hiervan aangifte doen bij de politie.

In groep 6,7 & 8 wordt tijdens de week van de mediawijsheid, les over dit onderwerp.

Meldingen over berichten die in strijd zijn met de afspraken hierboven, kunnen verstuurd worden naar het emailadres van de desbetreffende school. De school onderneemt in alle gevallen actie ondernemen op gedane meldingen.